

Asia: VN/8915/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja työnvälityspalveluiden kehittämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta?

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) pitää esityksessä olevia avauksia palveluiden joustavoittamisesta ja kohtaanto-ongelman ratkaisemisesta yleistasolla hyvinä, mutta esitys jää jälkeen siinä, miten se tunnistaa kasvavan joukon työnhakijoita, jotka yhdistävät yrittäjyyttä ja palkkatyötä, toimivat keikkaluonteisesti tai työskentelevät useissa lyhyissä määräaikaisissa työsuhteissa.

Korostamme tarvetta eriyttää palveluprosesseja eri työnhakijaryhmille ja rakentaa palvelut enemmän yksilöllisen potentiaalin tunnistamisen, ei vain tiukennetun valvonnan ja sanktioiden varaan. Lisäksi on huomioitava mikroyrittäjien potentiaali työllistäjinä ja tarjottava heille kohdennettuja työnantajapalveluita. Ilman tätä suuri määrä työllistämismahdollisuuksia jää hyödyntämättä.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa palveluprosessista?

Työelämä on monimuotoistunut merkittävästi. Yhä useampi työnhakija toimii sivutoimisena yrittäjänä tai yhdistää erilaisia toimeentulon muotoja kuten palkkatyötä, keikkatöitä, apurahoja tai työkorvauksella tehtävää työtä. Hallituksen esityksessä ei riittävästi tunnisteta näitä työn ja toimeentulon muotojen yhdistelmiä eikä esimerkiksi luovien alojen ammattilaisten työskentelylogiikkaa tai alustatalouden työn tekemisen muotoja, joissa työsuhteet voivat olla tuntien tai päivien mittaisia.

Palveluprosessien kehittämisessä olisi perusteltua erottaa toisistaan selkeästi erilaisia palvelupolkuja, jotka vastaavat eri työnhakijaryhmien tarpeisiin, kuten:

-nopean työllistymisen polku

-nuorten työllistymisen polku

-yrittäjyyttä ja palkkatyötä yhdistävien, monityötä tekevien tai epätyypillisissä työsuhteissa toimivien polku

-vahvan tuen polku

Tuomme huomioon myös, että yrittäjämäistä toimintaa ei tule automaattisesti tulkita esteeksi työnhakijan statukselle ja yritystoimintaa koskevaa työvoimapolitiittista arviointia tulee aivan ehdottomasti kehittää vastaamaan nykypäivää.

Myös työnhakuveloitteet tulee sovittaa yksilöllisesti elämäntilanteeseen, toimialaan ja työmarkkinarealiteetteihin erityisesti luovilla aloilla, alustatyössä ja projektityössä, jota iso osa asiantuntijatyöstä on nykyään.

Työnvälityspalveluiden palveluprosesseissa tulisi huomioida myös mikroyrittäjien ja erityisesti ensimmäistä työntekijää palkkaavien yrittäjien erityistarpeet. Nyt suunnattoman paljon työllistämisen potentiaalia hukataan, koska mikro- ja yksinyrittäjille ei ole tarjolla riittävästi kohdennettuja, konkreettisia ja matalan kynnyksen palveluita työllistämisen tueksi.

Työnantajapalvelut tulisi skaalata mikroyrittäjien käyttöön ilman raskasta hallinnollista taakkaa ja mahdollisimman selkeällä, sujuvalla palvelupolulla. Ja tarvitaan erityispalveluja ensityöllistäjille, joilla on erilaiset resurssit, osaaminen ja rekrytointiriskit kuin suuremmilla työnantajilla.

2. Koetteko alkuhaastattelun järjestämisen määräajan pidentämisen viidestä arkipäivästä kymmeneen arkipäivään kannatettavana?

-

3. Onko täydentävien työnhakukeskustelujen perustuminen asiakkaiden palvelutarpeeseen mielestänne tarkoituksenmukaista?

-

4. Näettekö nykyisestä muistutuskäytännöstä luopumisen ja työnhaun voimassaolon päättyminen ensimmäisestä asioinnin laiminlyönnistä kannatettavana?

-

5. Koetteko työllistymissuunnitelmien sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

-

6. Koetteko asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien asiakastapaamisten sisältöjen määrittelyn olevan palveluprosessin toimivuuden kannalta oleellisia?

-

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuutta koskevista muutoksista?

-

2. Näettekö, että alennetun työnhakuvelvollisuuden asettamisen yhteydessä arvioitavissa seikoissa on huomioitu oleelliset tekijät?

-

3. Tukeeko työnhakuvelvollisuutta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen ja tietyistä poikkeuksista luopuminen työnhakuvelvollisuuden tarkoituksenmukaista asettamista?

-

4. Työnhakuvelvollisuuteen ehdotettavat muutokset tuovat tietyt asiakasryhmät (esim. osa-aikatyössä olevat sekä henkilöt, joilla on tiedossa myönteinen muutos työnhaun tilanteeseen) yleisen työnhakuvelvollisuuden alentamisen kriteerien piiriin. Näettekö tämän kannatettavana?

-

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työtarjouksiin tehtävistä muutoksista?

-

2. Tukeeko työtarjouksiin heti työnhaun alusta alkaen ehdotettava velvoittavuus työllistymistä ja työtarjousmenettelyn tarkoituksenmukaista toimeenpanoa?

-

3. Selkeyttääkö työtarjouksiin ehdotetut muutokset kokonaisuutena työtarjouksia koskevaa sääntelyä?

-

1. Onko teillä lausuttavaa työnhakijalle tai työvoimaviranomaiselle ehdotetusta velvollisuudesta työnhakuprofiilin laatimiseen ja julkaisemiseen palvelualustalla?

-

2. Onko teillä lausuttavaa työnhakijoiden työnhakuprofiilissa olevien henkilötietojen (koulutus, työkokemus, muu osaaminen ja työtoiveet) julkaisemisvelvollisuudesta ehdotetussa muodossa julkisena tietopalveluna?

-

3. Onko teillä lausuttavaa työnhakuprofiilien tietovarantoa koskevista muutoksista?

-

4. Onko teillä muuta lausuttavaa palvelualustaa tai työnhakuprofiileja koskeviin muutoksiin?

-

1. Onko teillä lausuttavaa koulutusta vailla olevia nuoria koskevista muutoksista? Erityisesti Opetushallitusta ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta pyydetään muun ohella arvioimaan esitettyjen muutosten kohderyhmien suuruutta, koska työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole ollut käytettävissään tähän tarvittavia tilastotietoja.

-

2. Onko teillä lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevista muutoksista?

-

3. Onko teillä lausuttavaa muista työttömyysturvamuutoksista?

-

1. Onko teillä lausuttavaa työllisyysvaikutusarvioihin?

-

2. Onko teillä lausuttavaa liittyen työvoimaviranomaisvaikutuksiin?

-

3. Onko teillä lausuttavaa muista vaikutusarvioista?

-

Muuta lausuttavaa?

MYRY pitää tärkeänä, että työllisyyspalvelut kehittyvät tukemaan kaikkien työnhakijoiden työllistymistä, myös niiden, jotka työskentelevät osa-aikaisesti, yrittäjinä, monityössä tai epätyypillisissä työn muodoissa. Valvonnan sijaan painopiste tulisi siirtää osaamisen kehittämiseen ja yksilölliseen tukeen.

Tämä on sekä tehokkaampaa että inhimillisempää ja ennen kaikkea nykyaikaisen työelämän mukaista.

Kuntasiirto on lisännyt työllisyyspalveluiden tehtävien määrää, samalla kun resurssit ovat monin paikoin aivan riittämättömät. Yksilöllisyyteen perustuva palveluprosessi edellyttää osaavaa henkilöstöä ja mahdollisuutta keskittyä ydintehtäviin, tämä on kriittisen tärkeää. Tästä näkökulmasta palveluprosessin keventäminen on kannatettavaa, mutta vapautuvat resurssit tulee kohdentaa asiakastyöhön.

Paikallistasolla tulee olla mahdollisuus kehittää palveluita yhdessä yrittäjien ja kolmannen sektorin kanssa, jotta ne palvelevat myös mikroyrityksiä ja monimuotoisia työnhakijoita, kuten osatyökykyisiä ja maahanmuuttajataustaisia työnhakijoita.

Hanén Liisa
Mikro- ja yksinyrittäjät ry